1. Ohjeistus epäasiallisen käyttäytymisen ja häirinnän ehkäisyyn ja käsittelyyn

1.1 Tavoite

Suomen AITA/IATA-keskuksen tavoitteena on luoda turvallinen, avoin ja kaikkia kunnioittava toimintaympäristö, jossa jokainen voi osallistua toimintaan ilman pelkoa syrjinnästä, häirinnästä, kiusaamisesta tai muusta epäasiallisesta kohtelusta.

Keskus noudattaa toiminnassaan turvallisemman tilan periaatteita ja edistää rakentavaa vuorovaikutusta kaikissa tapahtumissa, kokouksissa, koulutuksissa, kansainvälisissä kohtaamisissa ja digitaalisissa toimintaympäristöissä.

1.2 Epäasiallisen käyttäytymisen määrittely

Epäasiallista käyttäytymistä voivat olla esimerkiksi:

- Kiusaaminen, uhkailu, pelottelu ja henkilökohtainen loukkaaminen.
- Seksuaalinen tai sukupuoleen perustuva häirintä.
- Syrjivä tai halventava puhe ja käyttäytyminen.
- Rasistinen, seksistinen tai muuten loukkaava kommentointi.
- Toistuva vähättely, ulossulkeminen tai epäasiallinen vallankäyttö.
- Ei-toivottu fyysinen koskettaminen tai henkilökohtaisen koskemattomuuden loukkaaminen.
- Epäasiallinen käyttäytyminen sosiaalisessa mediassa ja muissa digitaalisissa kanavissa.

Asiallinen kritiikki, taiteellinen keskustelu ja perusteltu erimielisyys eivät sellaisinaan ole häirintää. Keskustelussa tulee kuitenkin kunnioittaa kaikkien ihmisarvoa.

1.3 Turvallisemman tilan periaatteet

Kaikessa Suomen AITA/IATA-keskuksen toiminnassa noudatetaan seuraavia periaatteita:

1. Kunnioita muita. Kohtele kaikkia arvostavasti riippumatta heidän taustastaan, identiteetistään, kokemuksestaan tai asemastaan.
2. Älä syrji tai häiritse. Puutu mahdollisuuksiesi mukaan havaitsemaasi epäasialliseen käyttäytymiseen.
3. Kunnioita henkilökohtaisia rajoja. Älä oleta toisten suostumusta fyysiseen kosketukseen tai henkilökohtaisten asioiden käsittelyyn.

4. Anna tilaa erilaisille näkemyksille. Kuuntele muita ja mahdollista tasapuolinen osallistuminen.
5. Huomioi moninaisuus. Kunnioita erilaisia kieliä, kulttuureja, toimintakykyjä ja elämäntilanteita.
6. Ota vastuu omasta toiminnastasi. Ole valmis vastaanottamaan palautetta ja korjaamaan käyttäytymistäsi.

Periaatteet julkaistaan keskuksen verkkosivuilla ja tuodaan osallistujien tietoon tapahtumien yhteydessä.

1.4 Häirintätilanteiden ilmoittaminen

Keskuksen hallitus nimeää keskuudestaan tai muista soveltuvista henkilöistä vähintään kaksi häirintäyhdyshenkilöä. Valinnassa huomioidaan luottamuksellisuus, esteettömyys asian käsittelyssä ja mahdollisuus ottaa yhteyttä eri henkilöihin.

Häirintäyhdyshenkilöiden nimet ja yhteystiedot julkaistaan keskuksen viestintäkanavissa ja tapahtumien osallistujainformaatiossa.

Häirintää tai epäasiallista käyttäytymistä kokenut tai havainnut henkilö voi ilmoittaa asiasta häirintäyhdyshenkilölle. Ilmoituksen voi tehdä suullisesti tai kirjallisesti. Ilmoittajaa ei saa kohdella epäedullisesti ilmoituksen tekemisen vuoksi.

1.5 Häirintätilanteiden käsittelyprosessi

1. Ilmoituksen vastaanottaminen. Häirintäyhdyshenkilö kuuntelee ilmoittajaa, selvittää mahdollisen välittömän turvallisuustarpeen ja kertoo käsittelyn etenemisestä.
2. Tilanteen selvittäminen. Osapuolia kuullaan puolueettomasti ja erikseen tarvittaessa. Tietoja käsitellään luottamuksellisesti ja vain tarpeellisessa laajuudessa.
3. Toimenpiteistä päättäminen. Toimivaltainen, esteetön taho päättää tilanteeseen nähden oikeasuhtaisista toimista.
4. Seuranta. Tarkistetaan, että epäasiallinen käyttäytyminen on päättynyt ja osallistuminen voi jatkua turvallisesti.

Mahdollisia toimenpiteitä ovat ohjaava keskustelu, huomautus, käyttäytymisen lopettamista koskeva kehotus, osallistumisen rajoittaminen tai muu yhdistyksen sääntöjen ja sovellettavan lainsäädännön mukainen toimenpide.

Sovittelua voidaan käyttää vain tilanteeseen soveltuvissa tapauksissa ja osapuolten vapaaehtoisella suostumuksella. Häirintää kokenutta ei velvoiteta kohtaamaan häirinnästä epäiltyä henkilöä.

Ilmoituksia koskevat tiedot säilytetään tietoturvallisesti, eikä niiden sisältöä levitetä tarpeettomasti. Henkilötietojen käsittelyssä noudatetaan tietosuojalainsäädäntöä.

1.6 Vastuut ja seuranta

Hallitus vastaa ohjeistuksen toimeenpanosta, häirintäyhdyshenkilöiden nimeämisestä ja heidän perehdyttämisestään.

Häirintäyhdyshenkilöt voivat raportoida hallitukselle vuosittain käsittelyn kehittämistarpeista ilman asianosaisten tarpeetonta tunnistamista.

Ohjeistuksen toimivuutta arvioidaan vuosittain ja tarvittaessa jokaisen merkittävän tapahtuman jälkeen.

2. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

2.1 Tavoite ja lähtökohdat

Suomen AITA/IATA-keskus edistää tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja moninaisuutta kaikessa toiminnassaan. Suunnitelman perustana ovat Suomen yhdenvertaisuuslaki (1325/2014), laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986) sekä yhdistystoiminnan hyvät käytännöt.

2.2 Syrjimättömyys ja tasa-arvo

Keskus ei hyväksy syrjintää esimerkiksi iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, vammaisuuden, terveydentilan, seksuaalisen suuntautumisen, sukupuolen, sukupuoli-identiteetin, sukupuolen ilmaisun tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Keskus pyrkii varmistamaan, että:

- Osallistumismahdollisuudet ovat mahdollisimman yhdenvertaiset.
- Hallituksen ja työryhmien valinnat perustuvat avoimiin ja tasapuolisiin menettelyihin.
- Eri ikäiset ja erilaisista taustoista tulevat harrastajat voivat osallistua toimintaan.
- Kaikkien osallistujien näkemyksiä kuullaan ja arvostetaan.
- Sukupuolten tasa-arvo ja sukupuolen moninaisuus huomioidaan toiminnan suunnittelussa.

2.3 Saavutettavuus ja esteettömyys

Keskus edistää toimintansa fyysistä, viestinnällistä, taloudellista ja sosiaalista saavutettavuutta.

Käytännössä tämä tarkoittaa seuraavia tavoitteita:

Fyysinen saavutettavuus: Tapahtumapaikkojen esteettömyys selvitetään etukäteen ja tiedot julkaistaan osallistujille. Esteettömiä tiloja suositaan aina, kun se on mahdollista.

Viestinnällinen saavutettavuus: Viestinnässä käytetään selkeää kieltä ja mahdollisuuksien mukaan useampaa kieltä. Kansainvälisessä toiminnassa pyritään varmistamaan, että olennainen tieto on saatavilla myös englanniksi.

Digitaalinen saavutettavuus: Verkkosivujen, sähköisten ilmoittautumislomakkeiden ja digitaalisten materiaalien saavutettavuutta kehitetään.

Taloudellinen saavutettavuus: Osallistumismaksut pyritään pitämään kohtuullisina, ja mahdollisuuksia avustuksiin tai alennettuihin osallistumismaksuihin selvitetään resurssien mukaan.

Sosiaalinen saavutettavuus: Uudet osallistujat toivotetaan tervetulleiksi ja heille tarjotaan riittävästi tietoa toiminnasta. Osallistumisen ei edellytetä perustuvan aiempiin henkilökohtaisiin verkostoihin.

2.4 Kulttuurinen moninaisuus ja kansainvälinen yhteistyö

Keskus toimii osana kansainvälistä harrastajateatteriyhteisöä ja pitää kulttuurista moninaisuutta voimavarana.

Keskus sitoutuu:

- Edistämään eri maiden, kielialueiden ja kulttuurien välistä vuoropuhelua.
- Tukemaan kansainvälisiä kohtaamisia ja taiteellista yhteistyötä.
- Kunnioittamaan erilaisia teatteriperinteitä ja ilmaisumuotoja.
- Kannustamaan eri-ikäisiä ja eri taustoista tulevia harrastajia osallistumaan kansainväliseen toimintaan.
- Huomioimaan kulttuurierot tapahtumien järjestämisessä ja viestinnässä.

2.5 Arviointi ja kehittäminen

Keskus arvioi yhdenvertaisuuden toteutumista osallistujapalautteen, tapahtumien saavutettavuustietojen sekä hallituksen itsearvioinnin avulla.

Palautetta voidaan kerätä anonyymisti. Henkilöiden arkaluonteisia tietoja ei kerätä ilman perusteltua tarvetta ja asianmukaista tietosuojakäsittelyä.

Havaittuihin puutteisiin pyritään reagoimaan viivytyksettä ja kehittämistoimenpiteet kirjataan seuraavaan toimintasuunnitelmaan.

3. Ympäristövastuusuunnitelma

3.1 Tavoite

Suomen AITA/IATA-keskus sitoutuu vähentämään toimintansa ympäristökuormitusta sekä edistämään ekologisesti kestävää harrastajateatteritoimintaa.

Keskuksen ympäristövastuussa painottuvat erityisesti matkustaminen, tapahtumien järjestäminen, materiaalien käyttö, hankinnat, ruokailut ja digitaalinen toiminta.

Kansainvälisen yhteistyön merkitys tunnistetaan, mutta samalla pyritään löytämään keinoja toteuttaa yhteistyötä mahdollisimman vähäpäästöisesti.

3.2 Matkustaminen ja kansainvälinen toiminta

Matkustaminen on yksi kansainvälisen kulttuuritoiminnan merkittävistä ympäristövaikutusten lähteistä.

Keskus noudattaa matkustamisessa seuraavia periaatteita:

- Etäosallistumista hyödynnetään kokouksissa ja yhteistyötapaamisissa silloin, kun fyysinen läsnäolo ei ole välttämätöntä.
- Kotimaan matkoilla suositaan junaa, linja-autoa ja yhteiskuljetuksia.
- Kansainvälisissä matkoissa selvitetään mahdollisuudet vähäpäästöisempiin matkustusvaihtoehtoihin.
- Lentomatkoja suunnitellaan harkiten ja useita tapaamisia tai tehtäviä pyritään yhdistämään samalle matkalle.
- Kansainvälisiin tapahtumiin osallistumisen kulttuurinen ja toiminnallinen merkitys suhteutetaan matkustamisen ympäristövaikutuksiin.
- Matkojen määrää ja matkustusmuotoja seurataan vuosittain.

Tavoitteena ei ole vähentää kansainvälisen yhteistyön laatua tai saavutettavuutta, vaan toteuttaa yhteistyötä ympäristön kannalta vastuullisemmin.

3.3 Tapahtumien ympäristövastuu

Keskuksen järjestämissä ja yhteistyössä toteutettavissa tapahtumissa pyritään noudattamaan seuraavia käytäntöjä:

Tapahtumapaikat: Suositaan joukkoliikenteellä saavutettavia tiloja ja mahdollisuuksien mukaan energiatehokkaita tapahtumapaikkoja.

Materiaalit: Vältetään tarpeetonta kertakäyttöä ja suositaan lainattavia, vuokrattavia, kierrätettäviä ja uudelleenkäytettäviä materiaaleja.

Ruokailut: Suositaan kasvispainotteisia, sesonginmukaisia ja mahdollisuuksien mukaan paikallisia ruokavaihtoehtoja. Ruokahävikkiä vähennetään ennakkotilausten ja huolellisen määräsuunnittelun avulla.

Jätteet: Tapahtumissa järjestetään mahdollisuuksien mukaan asianmukainen jätteiden lajittelu ja ohjeistetaan osallistujia sen käyttöön.

Viestintä: Suositaan sähköisiä ohjelmia, ilmoittautumisia, kokousmateriaaleja ja tiedotteita. Painotuotteita käytetään harkiten.

3.4 Vastuulliset hankinnat

Keskus ottaa hankinnoissaan huomioon tuotteiden ja palveluiden ympäristövaikutukset sekä käyttöiän.

Hankintojen periaatteet ovat:

1. Selvitetään ensin, onko hankinta välttämätön.
2. Suositaan olemassa olevien materiaalien uudelleenkäyttöä, lainaamista ja vuokraamista.
3. Valitaan mahdollisuuksien mukaan kestäviä, korjattavia ja pitkäikäisiä tuotteita.
4. Huomioidaan hankinnoissa ympäristömerkit ja palveluntarjoajien vastuullisuuskäytännöt.
5. Vältetään tarpeettomia mainos- ja oheistuotteita.

3.5 Digitaalinen toiminta

Keskus hyödyntää digitaalisia toimintatapoja ympäristökuormituksen vähentämiseksi.

Tämä tarkoittaa esimerkiksi etäkokousten järjestämistä, sähköistä asiakirjahallintaa, digitaalista tapahtumaviestintää ja sähköisten arkistojen tarkoituksenmukaista ylläpitoa.

Digitaalisten ratkaisujen ympäristövaikutukset tunnistetaan, ja tarpeetonta tiedostojen säilyttämistä sekä päällekkäisiä järjestelmiä pyritään välttämään.

3.6 Ympäristövastuun seuranta

Hallitus arvioi vuosittain ympäristövastuusuunnitelman toteutumista ja tunnistaa tärkeimmät kehittämiskohteet.

Ensimmäisenä toimintavuonna kartoitetaan toiminnan keskeiset ympäristövaikutukset ja kerätään vertailutiedot. Tämän jälkeen asetetaan tarvittaessa määrällisiä vähennystavoitteita.

Ympäristövastuusta raportoidaan yhdistyksen toimintakertomuksessa.